

Asia: VN/16881/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Edustan

Klikkaa ja lisää otsikko valintakysymykselle

psykoterapiakoulutusta tuottava organisaatio

Miten esitys vastaa hallitusohjelman tavoitteisiin

1) Tukeeko esitys tavoitteita vahvistaa psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta uudistamalla psykoterapeuttikoulutusta kaksiportaiseksi ja säätämällä ensimmäisen portaan koulutus maksuttomaksi.

Ei, miksi? [Ehdotettu uudistus voi lisätä psykoterapiapalvelujen saatavuutta, mutta luonnoksessa on kysymys kapeiden manualisoitujen interventioiden tarjoamisesta, mikä ei useassakaan tapauksessa vastaa asiakkaiden ja heidän verkostojensa tarpeita. Maksuton koulutus on kannatettava ajatus, mutta uudistuksen tulisi mahdollistaa sellainen ensimmäisen tason koulutus, joka antaa mahdollisuuden edetä varsinaiseen psykoterapiakoulutukseen valitusta psykoterapeuttisesta viitekehystä riippumatta. On haastavaa luoda sellainen yhtenäinen kaksiportainen koulutuskokonaisuus, joka tekisi oikeutta eri psykoterapeuttisille viitekehyksille ja samalla vastaisi yliopistolliselta koulutukselta vaadittavaa korkeaa laatua. Tällaisena yhdistävänä tekijänä voisi toimia ns. common factors -ajattelu ja taidot, jotka keskittyvät nimenomaan auttavan terapeuttisen suhteen luomiseen.]

2) Tukeeko esitys mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamista kehittämällä perustason mielenterveyspalveluja ja porrasteista hoitomallia?

Ei, miksi? [Perustason osaamisen vahvistaminen on erittäin kannatettava asia, mutta porrasteinen hoitomalli ei sinänsä takaa laadukasta tarpeenmukaista hoitoa. Hoidon tulee rakentua asiakkaan tarpeista ja lähtökohdista, ei järjestelmän rakenteista käsin.]

3) Tukeeko esitys lasten ja nuorten terapiatakuuta?

Ei, miksi? [Suomalaisessa psykoterapiakentässä on korostunut yksilökeskeiset ajattelu- ja toimintatavat, vaikka mielenterveydelliset pulmat ovat yleensä perhesuhteisiin, lähiverkostoihin tai

laajempiin kontekstuaalisiin tekijöihin kytkeytyviä asioita. Uudistuksessa tulisi huomioida perhe- ja pariterapeuttinen sekä verkostokeskeinen lähestymistapa. Lapsia ja nuoria on mahdollista hoitaa mielekkäästi vain ottamalla hoitoon mukaan heidän perheensä ja lähiverkostonsa.]

Esityksen mukaan kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen ensimmäisen taso sisältäisi yhtenäiset edellytykset tuottavan teoreettisen koulutuksen (30 op) lisäksi menetelmällisten opintojen kokonaisuuden (15 op), joka voisi sisältää koulutusta lyhytinterventioihin tai eri psykoterapiasuuntauksille ja -muodoille yhteisiin terapeuttisiin taitoihin

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen tavoitetta?

Ei, miksi? [Suunniteltu malli ei kestä kriittistä pedagogista tarkastelua. Suunnitelmassa jakso ”erikoispätevyys” (15 op) on jaettu kahteen lähes samansuuruiseen osioon, jotka ovat yliopiston vastuulla oleva teoreettinen osuus ja hyvinvointialueen vastuulla oleva käytännön harjoittelu. Jakso on kokonaisuudessaankin varsin suppea merkittävän uuden osaamisen takaamiseksi. Tämän lisäksi vaarana on, että eri toimijoiden tuottama koulutus (vaikka yliopisto kokonaisuutta muodollisesti valvoisikin) ei tuota koherenttia ja riittävää osaamis pohjaa opiskelijoille. Vaarana on, että koulutusjärjestelmään syntyy kankeasti toimiva ja kallis hallinnollinen himmeli ja pedagogisesti kyseenalainen luomus. Myös jakson suhde varsinaiseen psykoterapeuttikoulutukseen on lakiluonnoksessa pulmallinen. Luonnos sisältää ajatuksen, että jakso voidaan lukea osaksi varsinaista psykoterapeuttikoulutusta. Olemme jo edellä viitanneet hankaluuteen luoda jaksosta sellainen, että se voisi toimia kattavasti eri psykoterapiaviitekehyksien pohjana. Mikäli opintojakso edustaa vain jotakin tiettyä viitekehystä, tämä ennakoii juuri tämän viitekehyksen yliedustusta varsinaisissa psykoterapiakoulutuksissa. Opiskelijat todennäköisimmin jatkaisivat suuntausta, jossa heillä on jo erikoispätevyys. Tämä olisi erittäin vakava ongelma. Lakiluonnoksessa ”erikoispätevyyttä” on tarkasteltu luonnollisesti nimenomaan terveys- ja sosiaalialan ammattilaisten näkökulmasta. Perinteisesti psykoterapiakoulutukseen on hakeutunut myös muiden alojen ammattilaisia, kuten teologian, kasvatustieteen ja taidealojen korkeakoulutettuja ammattilaisia. Mikäli ”erikoispätevyydestä” muodostuisi ajan myötä ohjaava valintakriteeri varsinaiseen psykoterapeuttikoulutukseen, kapeuttaisi tämä entisestään hyväksytyjä tutkintopohjia. Sote -alan ulkopuolelta tuleville tulee luoda vaihtoehtoinen järjestelmä harjoittelupaikkoineen.]

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus palvelujärjestelmän tarpeiden mukaista koulutusta?

Ei, miksi? [Suunniteltu malli on liian yksipuolinen vastatakseen asiakkaiden erilaisiin tarpeisiin.]

Palvelujärjestelmien tarvitsemien lyhytinterventioiden vuosittaiseksi koulutustarpeeksi on arvioitu noin 2 000 - 4 000 koulutettavaa vuodessa. Millaisessa yliopistojen ja hyvinvointialueiden työnjaossa ja yhteistyössä lyhytinterventioiden koulutus tulisi toteuttaa, jotta se toteutuisi määrällisesti ja laadullisesti riittävänä? Mahdollistaako esitys tarkoituksenmukaisen työnjaon ja yhteistyön?

Koulutusyrityksenä emme osaa ottaa kantaa määrälliseen ja laadulliseen riittävyteen.

Rahoituksesta

Toteuttaako esitetty rahoitusmalli esityksen mukaisen koulutuskokonaisuuden toteuttamista?

Ei, miksi? [Koulutusyrityksenä emme osaa ottaa kantaa rahoitusmalliin.]

Muuta huomioita esitettyyn rahoituksen myöntämiseen ja maksamiseen liittyen?

-

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilön erikoispätevyys

Huomioita ehdotettuun erikoispätevyyteen ja sen rekisteröimiseen liittyen?

-

Muuta huomioitavaa esitykseen liittyen?

Huomiot

On tärkeää varmistaa, että

psykoterapeuttikoulutuksen uudistusta arvioidaan myös suhteessa

eurooppalaiseen psykoterapiakoulutuksen viitekehukseen sekä

ammattihenkilöiden kansainväliseen liikkuvuuteen.

European Association for Psychotherapy (EAP) määrittelee Euroopan

laajuisissa ECP-kriteereissään psykoterapeutin koulutuksen kokonaisuudeksi,

jonka laajuus on vähintään 3200 tuntia ja joka sisältää vähintään

nelivuotisen psykoterapiaspesifisen koulutuksen.

Kokonaisuuteen sisältyvät teoria- ja menetelmäopinnot, oma

psykoterapeuttinen prosessi, työnohjaus sekä valvottu kliininen

työskentely. Eurooppalaisessa kehityssuunnassa tavoitteena on nimenomaan

vahvistaa psykoterapeuttikoulutuksen yhtenäisiä ja integroituneita

kokonaisuuksia sekä koulutusten keskinäistä vertailtavuutta ja

tunnistettavuutta eri maiden välillä.

Suomessa on tähän saakka ollut käytössä kansainvälisesti tunnistettava ja

tähän kehityssuuntaan hyvin kiinnittyvä yhtenäinen koulutusmalli. Nyt

lausunnolla olevassa ehdotuksessa koulutuksen jakaminen kahteen erilliseen

vaiheeseen merkitsee rakenteellista muutosta, joka voi heikentää

koulutuksen kokonaisintegraatiota sekä vaikeuttaa suomalaisen

psykoterapeuttipätevyuden kansainvälistä vertailtavuutta ja ammattilaisten liikkuvuutta eurooppalaisilla työmarkkinoilla.

Tämän vuoksi on tärkeää varmistaa, ettei psykoterapeutin pätevyteen johtavan koulutuksen kokonaisuus tosiasiallisesti lyhene, pirstoudu tai menetä niitä rakenteellisia elementtejä, joiden varaan eurooppalainen laatu- ja pätevyysjärjestelmä rakentuu. Ensimmäisen koulutusvaiheen hyväksilukeminen osaksi psykoterapeuttikoulutusta voi olla perusteltua vain siltä osin kuin sen sisältö, osaamistavoitteet, ohjaus ja arviointi vastaavat psykoterapeuttikoulutukselle asetettuja eurooppalaisia vaatimuksia ja koulutus jatkuu yhtäjaksoisesti. Vaikutukset työvoiman vapaaseen liikkuvuuteen Euroopassa Kaksivaiheisen tutkinnon suorittaneet eivät täytä EAP:n kriteeristöä, joka mukainen koulutus mahdollistaa työvoiman vapaata liikkuvuutta.

Pääkkö Aapo
Dialogic Partner Oy

Pruuki Lassi
Dialogic Partner Oy